

კვერცხები

სამუშაო გრადენი

„საკუნძულო“ სამი მთაწმობა

ტურისტის ამზადი • პლუტონი • შინგალინგი

რ.ქ. კალაციო

გაერ სულაკაურის
გამომცემლობა

შინეარსი

შესავალი	9
ჯულიანის ამბავი	17
ქლოელნი	109
შინგალინგი	197

იცი, რას ნიშნავს, ბავშვი რომ ხარ? ძირფესვიანად განსხვავდები ზრდასრული ადამიანისაგან და შენს სულს ჯერაც მოსდევს ნათლობის წყლის მადლი; გჯერა სიყვარულისა, სილამაზისა და რწმენისა; ისეთი პატარა ხარ, ელფიც კი ამოგნვდება ყურადღე და რაღაცას ჩაგრძურჩულებს; გოგრას ეტლად გადააქცევ, თაგვებს – ცხენებად, სიმდაბლეს – სიმაღლედ და არაფერს – ყველაფრად, რადგან გულში ყველა ბავშვივით გჯერა, რომ ფერის ნათლული ხარ, კაელის ნაჭუჭში ცხოვრობ და თავი დაუსაბამო სივრცის მეუფე გვონია.

ფრენსის თომპსონი, შ0ლი

შესავალი

– „საოცრებას“ გაგრძელება არ ექნება? – მეკითხებიან აუდიტორიიდან.

– სამწუხაროდ, არა, – მივუგებ, ცოტა არ იყოს, შეცბუნებული, – მე მგონი, ეს ის წიგნია, რომელიც გაგრძელებას არ მოითხოვს. მირჩევნია ვიფიქრო, რომ „საოცრების“ მკითხველები თვითონვე წარმოიდგენენ, რა გადახდებათ ცხოვრებაში ავგი პულმანსა და დანარჩენებს.

დაახლოებით ასეთი კითხვა-პასუხი იმართებოდა ყოველთვის, 2012 წლის 14 თებერვლიდან – ანუ „საოცრების“ გამოსვლის დღიდან – მოყოლებული, როცა ავტოგრაფებს გავცემდი, სიტყვით გამოვდიოდი ან წიგნის კითხვას ვაწყობდი. ეს ალბათ ის შეკითხვაა, რომელსაც ყველაზე ხშირად მისვამენ ისეთ შეკითხვებთან ერთად, როგორიცაა: „საოცრების“ გადაღებას არ აპირებენ?“ და „რამ შთაგაგონათ „საოცრების“ დაწერა?“

არადა, ახლა იმ წიგნის შესავალს ვწერ, რომელიც, არსებითად, „საოცრების“ დამატებაა. მაინც როგორ მოხდა ეს ამბავი?

ამ კითხვაზე პასუხის გასაცემად მოკლედ მაინც უნდა მიმოვიხილო „საოცრება“. თუ ეს წიგნი იყიდეთ ან გაჩუქრეს, ალბათ წაკითხულიც გექნებათ, ამიტომ მასზე ბევრს აღარ ვიღაპარაკებ. საკმარისია ვთქვა, რომ „საოცრება“ ათი წლის ბიჭის, ავგი პულმანის ამბავია, რომელსაც ყბა-სახის თანდაყოლილი დეფორმაცია აქვს. ავგი ბიჩერის კერძო სკოლის ახალი მოსწავლეა და ცდილობს, გაუმკლავდეს იმ სიძნელეებს, უცხო სკოლაში მისულს რომ ხვდება. ამ მცდელობებს ჩვენ ვაკვირდებით როგორც მისი, ისე რამდენიმე სხვა პერსონაჟის თვალით,

რომელთა ცხოვრება მის ცხოვრებას გადაეწნა ამ გადამწყვეტი წლის განმავლობაში და რომელთა ალლო და მიხვედრილობა მკითხველს ეხმარება დაინახოს, რა გზას გადის ავგი იმისათვის, რომ საკუთარი თავი მიიღოს ისეთად, როგორიც არის. წიგნში ვერ ნახავთ იმ პერსონაჟთა მონათხრობს, რომელთა ისტორიები მეხუთე კლასში სწავლისას მჭიდროდ არ ეჯაჭვება ავგის ისტორიას ან რომელთაც ნაკლებად ესმით მისი, და ამდენად, მის ხასიათსაც ნათელს ვერ მოჰყენენ, „საოცრება“ ხომ თავიდან ბოლომდე ავგის ისტორიაა. წერისას საკუთარ თავს მკაცრ მოთხოვნებს ვუყენებდი: მისი ისტორია უსათუოდ მარტივად და თანმიმდევრულად უნდა მომეთხრო. თუ პერსონაჟი სიუჟეტის განვითარებაში არ მონაწილეობდა ან ისეთ ამბავს არ ჰყებოდა, რომელიც „საოცრებაში“ მოთხობილ მოვლენათა პარალელურად, მანამდე ან მათ შემდეგ ხდებოდა, მაშინ ამ პერსონაჟს წიგნში ხმის უფლებას არ ვაძლევდი.

თუმცა, ეს როდი ნიშნავს, რომ ზოგიერთ მათგანს საინტერესო არაფერი ჰქონდა მოსათხრობი; ნამდვილად ჰქონდათ: ისტორიები, რომლებიც გაგვაგებინებდა, რატომ იქცეოდნენ ისინი ისე, როგორც იქცეოდნენ, თუნდაც ამ ისტორიებს უშუალო ზემოქმედება არ მოეხდინა ავგიზე.

სწორედ ასე გაჩნდა ეს წიგნი.

ოღონდ ერთი რამ უნდა განვმარტო: „ავგუსტი და მე“ სულაც არ არის „საოცრების“ გაგრძელება. თხრობა იქიდან არ დამინუია, სადაც „საოცრება“ დასრულდა. აქ სიუჟეტი არ გრძელდება და არ მოგვითხრობს, რა გადახდა ავგი პულმანს საშუალო სკოლაში. ის კი არა, ავგი ამ ისტორიებში სულაც მეორეხარისხოვანი პერსონაჟია.

ეს წიგნი, არსებითად, ავგის სამყაროს აფართოებს. „ავგუსტი და მე“ სამი მოთხრობისგან შედგება. „ჯულიანის ამბავი“, „პლუტონი“ და „შინგალინგი“ თავიდან პატარა ელექტრონულ წიგნებად დაიბეჭდა. ისინი ჯულიანის, ქრისტოფორისა და შარლოტის

პირით არის მოთხრობილი. ეს სამი, ერთმანეთისაგან სრულიად განსხვავებული ამბავი იმ პერსონაჟთა ისტორიებს მოგვითხრობს, რომელიც აქა-იქ ჩნდებიან ერთმანეთის მონათხრობში ან საერთოდაც არ ჩანან, თუმცა ერთი რამ მაინც აქვთ საერთო: ავგი პულმანი. ავგის არსებობა მათი ცხოვრების კატალიზატორად გვევლინება – ყოველი მათგანი გარდაიქმნება, ზოგი შეუმჩნევლად, ზოგი კი აშკარად.

ტრადიციული გაგებით, „ავგუსტი და მე“ გაგრძელება არ არის, რადგან აქ ავგის ისტორია არ გრძელდება. მის ამბავს მხოლოდ გაკვრით გავიგებთ ჯულიანის მონათხრობში, რომელიც მეხუთე კლასის ზაფხულის არდადეგებს ეხება და ჯულიანისა და ავგის სიუჟეტური ხაზის მშვენიერ დასასრულად გვევლინება. მეტიც: მკითხველები ვერ იგებენ, როგორ წარიმართა ავგი პულმანის ცხოვრება მეექვსე კლასში, დამამთავრებელ სკოლაში, ანდა შემდეგ. სიტყვას გაძლევთ, „საოცრების“ ფაქტობრივი გაგრძელება არასოდეს დაინერება. და ძალიანაც კარგი! „საოცრების“ გამოსვლის ერთ-ერთი ყველაზე მშვენიერი თანამდევი პროდუქტი ის გახლავთ, რომ მან საკვირველი ფანლიტერატურა წარმოქმნა. მასწავლებლები ამ წიგნს გაკვეთილებზე იყენებენ და მოსწავლეებს ავალებენ, თვითონვე დაწერონ თავები, რომლებიც ავგის, ჯუნს ან ჯეკს ეხება. წამიკითხავს ვიას, ჯასტინისა და მირანდასადმი მიძღვნილი მოთხრობები; ასევე ამოსის, მაილზისა და ჰენრის მოთხრობილი თავები; და, წარმოიდგინეთ, ერთმა ბავშვმა დეიზის მიერ მოყოლილი უაღრესად ღვარძლიანი თავიც კი დაწერა!

თუმცა, ყველაზე გულისამაჩუყებელი ავგის შესახებ დაწერილი მოთხრობები იყო. ის, როგორც ჩანს, სულითა და გულით შეუყვარდათ მკითხველებს. ბავშვებს ჩემთვის უთქვამთ, ზუსტად ვიცით, ავგი კოსმონავტი, მასწავლებელი ან ვეტერინარი გახდებაო. და, სხვათა შორის, ამას სრული თავდაჯერებით მეუბნებიან; რა ყოყმანი და რის ვარაუდი: ზუსტად იციან! ჰოდა,

მე ვინ ვარ, რომ არ დავეთანხმო? და, აბა, რად უნდა დავწერო გაგრძელება, რომელიც მთელ ამ ვარიანტებს ჩარჩოში მოაქცევს? ავგუსტს, რამდენადაც ვხვდები, ნათელი და საოცარი მომავალი აქვს, განუსაზღვრელი შესაძლებლობებით აღსავსე და ყველა ეს შესაძლებლობა მშვენიერია.

ნამდვილად ბედმა გამიღიმა: „საოცრების“ მკითხველები ისეთ სიახლოვეს გრძნობენ ავგისთან, თვითონვე წარმოიდგენენ ხოლმე, როგორ წარიმართება მისი ცხოვრება. ვიცი, იმასაც ხვდებიან, რაკი ვარჩიე, „საოცრება“ ავგის ცხოვრების ბედნიერი დღით დამესრულებინა, ეს სრულიადაც არ იძლევა იმის გარანტიას, რომ მას ულრუბლო ცხოვრება ექნება. ავგის უდავოდ ელის თავისი წილი სიძნელეები, ახალი წარმატებები და დამარცხებები, ახალი მეგობრები, სხვა ჯულიანები და ჯეკები და, რა თქმა უნდა, ჯუნები. მკითხველი იმედია მიხვდება (ავგიმ ხომ ბიჩერის სკოლაში სწავლის პირველი, განცდებითა და განსაცდელებით აღსავსე წელი გაატარა), რომ მას შინაგანად აქვს ის, რაც საჭირო იქნება, ცხოვრების გზაზე ნებისმიერ განსაცდელს გაუმჯობესეს, ყველა სირთულე დაძლიოს, რომელსაც შეეჯახება და საპასუხო მზერით შეარცხვინოს (ან სიცილით მოიშოროს თავიდან) ის, ვინც მიაშტერდება. სიხარულსა თუ გასაჭირში მას მუდამ გვერდით ეყოლება თავისი განსაცვიფრებელი ოჯახი – იზაბელი, ნეიტი და ვია. „ჩემი აზრით, ადამიანს ერთადერთი რამ თუ განკურნავს: უპირობო სიყვარული“, – წერდა ელიზაბეთ კობლერისი, და იქნებ სწორედ ამის გამოა, რომ ავგი არასოდეს დაიღუპება იმ ჭრილობებით, რომელიც შეიძლება გამვლელთა დაუფიქრებელმა სიტყვებმა ან მეგობრების არჩევანმა მიაყენოს. და, მეგობრებიც ჰყავს – ნაცნობიცა და თვალით უნახავიც. ისინი მხარში ამოუდგებიან, როცა ყველაზე მეტად დასჭირდება.

დაბოლოს, „საოცრების“ მკითხველებმა იციან, რომ ეს წიგნი სინამდვილეში იმაზე არც არის, თუ რა დაემართა ავგი პულმანს; იგი იმაზეა, რა დამართა სამყაროს ავგი პულმანმა.

და, ამიტომაც კიდევ ერთხელ ვუბრუნდები წიგნს – უფრო ზუსტად, „ავგუსტი და მეში“ მოთხრობილ სამ ისტორიას.

როცა პირველად შემომთავაზეს ამ სამი მოკლე ელექტრონული წიგნის დაწერა, მაშინვე ჩავებლაუჭე ამ შესაძლებლობას; ყველაზე მეტად ჯულიანის გამო, რომელიც „საოცრების“ თაყვანისმცემელთა შორის საძულველ პერსონაჟად იქცა. „გული დაიმშვიდე და ნუ იქნები ჯულიანი!“ – ამ ფრაზას ახლაც ნახავთ გუგლში, რადგან მკითხველებმა გადაწყვიტეს, საკუთარი გამაფრთხილებელი პოსტერები შეექმნათ.

მშვენივრად მესმის, რატომ ეჯავრებათ ჯულიანი ასე ძალიან. ღლემდე მას მხოლოდ ავგის, ჯეკის, ჯუნისა და ჯასტინის თვალით ვხედავდით. უკმერია. გაიძვერა. მისი გამოხედვა, ავგისთვის შერქმეული მეტსახელები, მისი მცდელობა – თავის ჭუუაზე ატაროს თანაკლასელები და ჯეკის წინააღმდეგ აამხედროს, სასკოლო ჩაგვრის ტოლფასია. მაგრამ რა უდევს საფუძვლად ავგის მიმართ სიძულვილს? რა სჭირს ჯულიანს, რატომ იქცევა ასე ცუდად?

ჯერ კიდევ მაშინ, როცა „საოცრებას“ ვწერდი, ვიცოდი, ჯულიანსაც ჰქონდა სათქმელი. ისიც ვიცოდი, ამ ჩაგვრის ამბავს და იმას, თურატომ ჩაგრავდა იგისხვას, დიდი კავშირიარ ჰქონდა ავგისთან და არანაირ გავლენას არ ახდენდა სიუჟეტურ ხაზზე,

ამიტომაც „საოცრებას“ არ მიეკუთვნებოდა. ბოლოს და ბოლოს, ჩაგრულმა ხომ არ უნდა გამოიჩინოს თანაგრძნობა მჩაგვრელის მიმართ?! თუმცა, მაინც მიმიზიდა იმ აზრმა, რომ მისადმი მიძღვნილ პატარა წიგნში გამომეკვლია ჯულიანის ხასიათი – ოლონდ მისი საქციელის გასამართლებლად კი არა (ჯულიანის საქციელი „საოცრებაში“ გასაყიცხი და გაუმართლებელია), უბრალოდ მეცადა, უკეთესად გამეგო მისი. ჯულიანი ხომ, რაც უნდა იყოს, მაინც ბავშვია. მართალია, ცუდად მოიქცა, მაგრამ ეს მაინცდამაინც იმას როდი ნიშნავს, რომ იგი „ცუდი ბავშვია“. ჩვენს პირვენებას ჩვენი შეცდომები როდი განსაზღვრავს! ძნელი ის არის, ჩვენს შეცდომებს შევურიგდეთ. გამოსწორდება ჯულიანი? შეუძლია გამოსწორება? უნდა კი? სწორედ ეს შეკითხვები დავსვი და პასუხიც გავეცი „ჯულიანის ამბავში“ და, ამავე დროს, ცოტაოდენი შუქი მოვფინე ავგისადმი მის ქცევას.

„ავგუსტი და მეში“ მეორე მოთხრობას „პლუტონი“ ჰქვია. მას ავგის პირველი მეგობარი, ქრისტოფერი ჰყვება, რომელიც „საოცრებაში“ დატრიალებულ ამბებამდე რამდენიმე წლით ადრე გადავიდა ნიუ-იორკიდან. მხოლოდ „პლუტონშია“ გადმოცემული ავგის ცხოვრება ბიჩერის სკოლაში შესვლამდე. ქრისტოფერი ავგის გვერდით იყო მისი ყველა სიძნელისა და სადარდებლის დროს – შემზარავი ოპერაციები იქნებოდა ეს, ის დღე, როცა ნეიტ პულმანმა პირველად მიიყვანა შინ დეიზი თუ ძველ მეზობლებთან ურთიერთობისას, რომლებიც ავგისთან მეგობრობდნენ, მერე კი თითქოს გაქრნენ მისი ცხოვრებიდან. ახლა ქრისტოფერი წამოიზარდა და ცდილობს, გაუმკლავდეს ავგისთან მეგობრობის სიძნელეებს – გამვლელთა შეძრწუნებულ მზერასა და ახალი მეგობრების უხერხულ რეაქციებს. დიდი ცდუნებაა, გაექცე მეგობრობას, როცა იგი ძნელდება, თუნდაც ყველაზე საუკეთესო ვითარებაში, და თანაც ავგი არ არის ერთადერთი ადამიანი, რომელიც ქრისტოფერის ერთგულებას ცდის. მეგობრად დარჩება იგი, თუ დაშორდება?